

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 373/2020-74

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Havlátom, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 319/2016-362 z 10. mája 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 78/2017 z 27. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 373/2020-37 z 25. augusta 2020 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 319/2016-362 z 10. mája 2017 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 78/2017 z 27. marca 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca domáhal proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“ alebo „zúčastnená osoba“), zaplata penážnej sumy vo výške 30 942,37 eur s príslušenstvom z titulu nevyplatennej odmeny. Nárok na výplatu tejto odmeny vyplýval z mandátnej zmluvy na výkon funkcie, ktorú uzatvorili sťažovateľ ako mandatár a žalovaný ako mandant 3. septembra 2007.

3. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) žalobu v časti, v ktorej ju sťažovateľ zobral späť, zastavil, vo zvyšku zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania. Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal sťažovateľ odvolanie odôvodnené najmä nespokojnosťou so spôsobom, akým súd prvej inštancie ustálil skutkový stav veci, nevykonaním dôkazov v prospech sťažovateľa, resp. nevyhodnotením predložených dôkazov.

4. Krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd rozhodol o podanom dovolaní tak, že ho odmietol z dôvodu neidentifikovania vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej aj „CSP“), ktorú sťažovateľ v dovolacom konaní namietal.

5. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľ napáda rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj dovolacieho súdu z dôvodu tvrdenej arbitrárnosti, nepreskúmateľnosti a svojvoľnosti oboch rozhodnutí. Poukazuje aj na rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý sa nedostatočným spôsobom vysporiadal s dôkazmi predloženými sťažovateľom, opomenul vykonať, resp. odôvodniť dôvod nevykonania takýchto dôkazov (tzv. opomenutý dôkaz). Toto pochybenie okresného súdu nereparoval ani krajský súd v rámci odvolacieho konania a napokon bolo konvalidované aj najvyšším súdom v dovolacom konaní.

6. Sťažovateľ poukazuje na konkrétne dôkazy predložené okresnému súdu, ku ktorým okresný súd nezaujal žiadne stanovisko, ako aj na výsluchy svedkov, z ktorých podľa jeho názoru súd prvej inštancie vyvodil nesprávne závery. Rozporuje najmä konštatovanie okresného súdu, že sťažovateľ nesplnil podmienky vyplývajúce z mandátnej zmluvy, splnenie ktorých sa vyžadovalo kumulatívne, pričom v rozsudku okresného súdu chýba konkrétny záver o tom, ktorú podmienku sťažovateľ nenaplnil, a teda z akého dôvodu mu odmena nebola vyplatená. Sťažovateľ uvádza, že mu nebola poskytnutá odpoveď na otázku, na základe akých dôkazov súd prvej inštancie uviedol, že sťažovateľ nesplnil plán predpísaného poistného, ktorého splnenie bolo jednou z podmienok na vyplatenie žalovanej odmeny. Sťažovateľ spochybňoval aj výklad mandátnej zmluvy v časti vzniku nároku na žalovanú odmenu (variabilná odmena), pričom uviedol, že súdy sa s touto námietkou žiadnym spôsobom nevysporiadali, neprihliadli v prípade pochybností vo výklade textu zmluvy na prax, ktorú si medzi sebou strany zaviedli, ani na to, že v prípade pochybností sa uprednostní výklad nepriaznivejší pre zmluvnú stranu, ktorá zmluvu vypracovala.

7. Krajský súd postupoval podľa mienky sťažovateľa v rozpore s § 387 ods. 2 a 4 prvej vety CSP, keď prevzal odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie bez splnenia podmienok, ktoré Civilný sporový poriadok na tento postup vyžaduje. Okrem toho sa odvolací súd vôbec nevysporiadal s dôvodmi uvedenými v podanom odvolaní. V konečnom dôsledku hodnotí sťažovateľ rozhodnutia všeobecných súdov ako nelogické a jednostranné len v prospech žalovaného.

8. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených práv napadnutými rozhodnutiami odvolacieho súdu a dovolacieho súdu, ktoré žiadal obe zrušiť a vec vrátiť späť na ďalšie konanie krajskému súdu. Uplatnil si aj nárok na náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenia účastníkov konania a zúčastnených osôb

9. Ústavný súd upovedomil v zmysle § 33 ods. 1 a § 126 zákona o ústavnom súde o podanej ústavnej sťažnosti zúčastnenú osobu [REDACTED], a umožnil jej vyjadriť sa k podanej ústavnej sťažnosti.

10. Zúčastnená osoba sa vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu 18. septembra 2020. Uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolacieho súdu sú vecne správne, ich odôvodnenia sú presvedčivé a právne udržateľné. Ďalej poukázala na to, že úlohou ústavného súdu v rámci konania o ústavnej sťažnosti nie je preskúmavať správnosť či zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Podľa jej názoru sa sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou snaží o prieskum napadnutých rozhodnutí zo strany ústavného súdu ako ďalšej súdnej inštancie, čo je v rozpore s účelom konania o individuálnej ústavnej sťažnosti. Ďalej poukázala na viaceré judikáty ústavného súdu zaoberajúce sa kvalitou a nárokmi kladenými na odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Rozhodnutie súdu nemusí dať odpoveď na všetky argumenty strany konania, iba na podstatné, pre vec rozhodujúce argumenty, na ktoré sa vyžaduje špecifická odpoveď (porov. Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). V predmetnom konaní súdy nižších stupňov založili svoje závery na listinných dôkazoch (podkladoch) z konania dozornej rady, ktorá hodnotila výsledky spoločnosti za rok 2009, pričom dozorná rada tieto podklady skúmala len na jednom svojom zasadnutí, preto je zrejmé, o aké podklady išlo. Ďalej zúčastnená osoba uviedla, že medzi ňou a sťažovateľom išlo o obchodno-záväzkový vzťah, ani jedna zo strán nemala postavenie slabšej zmluvnej strany. Jediný relevantný dôkazný prostriedok,

z ktorého bolo možné ustáliť, či došlo k splneniu podmienok na vznik nároku na variabilnú odmenu, bol zúčastnenou osobou produkovaný a predložený listinný dôkaz (závery z konania dozornej rady, ktoré deklarovali, že sťažovateľ zmluvné kritériá nespĺnil a nárok na odmenu mu nevznikol). Sťažovateľom navrhované dôkazné prostriedky by k inému záveru neviedli a ich vykonávanie by bolo v rozpore s hospodárnosťou a rýchlosťou konania. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu hodnotí zúčastnená osoba ako dostatočné, dávajúce odpovede na sťažovateľom formulované námietky, pričom poukazuje na potrebu hodnotiť obsah rozhodnutí v kontexte s rozhodnutím súdu prvej inštancie, s ktorým tvoria jeden celok. Z uvedených dôvodov žiada, aby ústavný súd nevyhovel podanej ústavnej sťažnosti.

11. Po predchádzajúcej výzve ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti prípisom č. k. KP 3/2020-426, Nobs 96/2020 z 23. septembra 2020 písomne vyjadril aj predseda najvyššieho súdu JUDr. Ján Šikuta, PhD. (ďalej len „predseda najvyššieho súdu“), ktorý v relevantnej časti svojho vyjadrenia uviedol, že sa s tvrdeniami sťažovateľa nestotožňuje. Poukázal jednak na to, že v prípade, ak najvyšší súd dospeje k záveru o nesplnení podmienok prípustnosti dovolania, toto konštatovanie samo osebe nemôže znamenať porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Základ podanej ústavnej sťažnosti, t. j. tvrdená nepreskúmateľnosť záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré bolo potvrdené odvolacím súdom, sťažovateľ odvodzuje od jeho nesúhlasu so záverom súdu prvej inštancie. Skutočnosť, že sťažovateľ nesúhlasí so skutkovými závermi súdov nižšej inštancie nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Ani do obsahu základného práva na súdnu ochranu nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov. Predseda najvyššieho súdu zhrnul, že odmietnutím dovolania v predmetnej veci nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv, a preto žiada ústavný súd, aby podanej ústavnej sťažnosti nevyhovel. Zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

12. K podanej ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj predseda krajského súdu JUDr. Boris Tóth (ďalej len „predseda krajského súdu“) prípisom sp. zn. 1 SprV 467/2020 z 1. októbra 2020. Uviedol, že požiadal predsedu senátu a zároveň referujúceho sudcu v predmetnom

konaní Mgr. Štefana Zelenáka o vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti. Podľa názoru Mgr. Štefana Zelenáka sú napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj dovolacieho súdu v súlade s garanciami obsiahnutými v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, argumenty sťažovateľa boli zodpovedané už v základnom konaní, pričom na svojich záveroch uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu zotrúva. Predseda krajského súdu sa v celom rozsahu stotožnil s vyjadrením referujúceho sudcu. V zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde uviedol, že netrvá na ústnom prerokovaní veci pred ústavným súdom.

13. Vyjadrenia zúčastnenej osoby, predsedu najvyššieho súdu a predsedu krajského súdu ústavný súd zaslal na prípadné zaujatie stanoviska sťažovateľovi, ktorý v reakcii v prípise z 15. októbra 2020 uviedol, že sa nestotožňuje so zaslanými vyjadreniami, keďže nezaujali stanovisko k podstate podanej ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ uvádza, že konajúce súdy sa úplne opomenuli zaoberať ním navrhnutými dôkazmi, neuviedli ich vo svojich rozhodnutiach a ani neodôvodnili, prečo ich nevykonali, čo je v rozpore s § 220 ods. 2 CSP. Sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou vyjadril protest proti tomu, že konajúce súdy systematicky ignorovali jeho argumenty, čím sa snažili dosiahnuť presvedčivosť svojich rozhodnutí, čo je ale v hrubom rozpore s ideou spravodlivosti. K vyjadreniu zúčastnenej osoby navyše uviedol, že podanou ústavnou sťažnosťou sa nesnaží zvrátiť rozhodnutie vo veci samej, ale žiada nápravu porušenia svojich práv, ktoré v súdnom konaní boli porušené. Z tohto hľadiska nie je podstatný ani obsah právneho vzťahu medzi zúčastnenou osobou a sťažovateľom a ani spôsob, akým boli vyhodnotené dôkazy v tomto konaní. Problematickým je tá skutočnosť, že súdy neodpovedali na zásadné argumenty sťažovateľa a k navrhovaným dôkazom nezaujali žiadne stanovisko. V závere sťažovateľ vyjadril, že na podanej ústavnej sťažnosti trvá. K otázke verejného ústneho pojednávania v tejto veci uviedol, že na ňom netrvá a súhlasí s tým, aby ústavný súd od pojednávania upustil.

14. Na podklade uvedeného ústavný súd so súhlasom všetkých účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

15. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

19. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03). Vykladať a aplikovať zákony je v právomoci všeobecných súdov. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 226/03, I. ÚS 50/04).

20. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

21. Právo na prístup k súdu však nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (I. ÚS 51/2020).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka, že napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, a napadnutým rozhodnutím dovolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odmietnutí jeho dovolania, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez zákonnej

opory, keďže už súd prvej inštancie úplne odignoroval návrhy na vykonanie dokazovania zo strany sťažovateľa, neuviedol, z akého dôvodu sa nimi nezaoberal, a jednostranne prevzal argumentáciu žalovaného, čo vo výsledku viedlo k tomu, že formálne je jeho rozhodnutie logicky odôvodnené, ale je v rozpore so základným právom na súdnu ochranu, pretože sa nijako nevysporiadava s argumentáciou sťažovateľa, ktorá je pre rozhodnutie vo veci kľúčovou. Uvedený nesprávny procesný postup odvolacieho súdu zakladal podľa mienky sťažovateľa dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý ale najvyšší súd neidentifikoval a z tohto dôvodu rovnako porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

IV.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu

23. Ako sám sťažovateľ správne uviedol, ním namietané výhrady proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu zakladali dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu ústavnému súdu bráni v prieskume napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu princíp subsidiarity. Primárne bolo úlohou najvyššieho súdu sa s touto argumentáciou sťažovateľa vysporiadať spôsobom naplňujúcim záruky obsiahnuté v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené ústavný súd preskúmal v ďalšej časti tohto nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd nemohol sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v tejto časti vyhovieť.

IV.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím dovolacieho súdu

24. Na účely posúdenia opodstatnenosti tvrdení sťažovateľa sa ústavný súd oboznámil s dovolaním podaným sťažovateľom 18. augusta 2017. V dovolaní sťažovateľ namietal, že súd prvej inštancie sa s určitým dôkazovým materiálom preukazujúcim splnenie podmienok na vznik nároku na vyplatenie variabilnej odmeny, a to s tabuľkami plnenia životného poistenia, neživotného poistenia a povinného zmluvného poistenia z 24. apríla 2009, 25. septembra 2009 a 25. novembra 2009, vôbec nezaoberal a ani ich

nespomenul vo svojom rozhodnutí. Okrem toho už v odvolaní vytýkal, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhnuté dôkazy, a to stanovily žalovaného, zápisnice z dozorných rád a správy predkladané predstavenstvom na zasadania dozornej rady, ktoré boli predpokladom vyplatenia variabilnej odmeny. Odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 2 CSP, t. j. „Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.“, napriek uvedenému potvrdil v celom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie a uviedol, že súd prvej inštancie dal odpoveď na všetky kľúčové otázky vo veci. Z tohto dôvodu z rozsudku súdu prvej inštancie ani z rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie a na postup odvolacieho súdu podľa § 387 ods. 2 CSP neboli splnené podmienky. Sťažovateľ založil do súdneho spisu viaceré dôkazové materiály (na č. 1. 249 hlavný dôkazový materiál, na č. 1. 286 záverečný materiál zhrňujúci, správa z podnikateľskej činnosti žalovaného za rok 2009), ku ktorým súdy nezaujali žiadne stanovisko. Uvedené nedostatky nemohli viesť konajúce súdy k záveru, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že sťažovateľovi nevznikol nárok na výplatu variabilnej odmeny. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu založil podľa sťažovateľa dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

25. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí zhrnul, že sťažovateľ sa v konaní pred súdmi nižších stupňov domáhal vyplatenia nároku na variabilnú odmenu v zmysle mandátnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovaným. Mandátna zmluva určovala, že nárok na výplatu variabilnej odmeny vzniká až v prípade kumulovaného splnenia hlavných cieľov špecifikovaných v zmluve. Skutočnosť, že spoločnosť nebola po hospodárskej stránke v roku 2009 (žalované obdobie, pozn.) úspešná a nedošlo ku kumulatívne splneniu hlavných cieľov spoločnosti bola zrejmá z podkladov predložených žalovaným a aj zo svedeckých výpovedí. Sťažovateľ v priebehu konania pred súdom prvej inštancie bol názoru, že ciele sa mali naplniť, a nie splniť. Súd prvej inštancie uzavrel, že ciele mali byť splnené kumulatívne, k čomu nedošlo, vyplácanie variabilnej odmeny je odmenou za úspech, a nie za vyvinutie maximálneho úsilia. Odvolací

súd sa s týmito závermi súdu prvej inštancie stotožnil a uviedol, že súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranou konania, iba tie ktoré sú dostatočné na preukázanie skutkového stavu. Najvyšší súd k týmto záverom súdov uviedol, že dokazovanie je výlučnou doménou súdov a je na ich úvahe, či skutočnosti boli dostatočne preukázané alebo či je potrebné v dokazovaní pokračovať pri zachovaní princípov procesnej ekonómie. Skutočnosť, že oba súdy nepovažovali tvrdenia sťažovateľa za právne relevantné pre rozhodnutie vo veci, neznamená, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

26. Ďalej poukázal najvyšší súd na svoju staršiu judikatúru týkajúcu sa prípustnosti dovolania pred nadobudnutím účinnosti nového procesného predpisu Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorej *„postupom súdu vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia – jeho odôvodnenia (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3Cdo 146/2013)“*. K obsahu základného práva na spravodlivý súdny proces odkázal na judikatúru ústavného súdu. Z tohto práva pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/2004, I. ÚS 50/2004, I. ÚS 97/1997).

27. Najvyšší súd uzavrel, že obsah spisu nedáva podklad ani na postup podľa druhej vety stanoviska R 2/2016 (*„Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, mohlo ísť o skutočnosť, ktorá zakladala prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok...“*), ktorá je podľa jeho názoru aktuálna aj počas účinnosti Civilného sporového poriadku. Konkrétne uviedol: *„Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Obdobne prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. nezakladá účinky umožňujúce meritórne dovolací prieskum a nevyvoláva ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na nesprávnych právnych záveroch. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. nezakladá ani nedostatočné*

zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.“

28. Ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že prístup najvyššieho súdu k posudzovaniu podmienok prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP odvolávaním sa na jeho predchádzajúcu rozhodovaciu prax (judikatúru) viažucu sa na už neúčinný procesný predpis [§ 237 ods. 1 písm. b) a f) Občianskeho súdneho poriadku] nezohľadňuje dostatočne aktuálnu koncepciu dovolania a samotnú podstatu prípustnosti dovolania založeného na dovolacom dôvode podľa § 420 písm. f) CSP. Takýto prístup môže neprimerane reštriktívne obmedziť prístup dovolateľov k vecnému prieskumu rozhodnutí odvolacích súdov z pohľadu zachovania procesných garancií a požiadaviek práva na spravodlivý proces. Naopak, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré nespĺňa požiadavky čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutia najvyššieho súdu prekonávajúce spomínaný právny názor: *„Dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.“* (z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 105/2019, rovnako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 54/2019, porov. IV. ÚS 198/2020).

30. V posudzovanej veci však ústavný súd aj napriek výhradám k spomínanému prístupu najvyššieho súdu nezistil, že by napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa. Je to z dôvodu, že námietky, ktoré sťažovateľ formuloval v podanom dovolaní, posúdil dovolací súd materiálnym spôsobom, teda podľa ich skutočného obsahu, konfrontoval ich so závermi všeobecných súdov, z čoho vyvodil, že sťažovateľom namietané nedostatky vo vykonanom dokazovaní nezakladajú prípustnosť

dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže súdmi ustálený skutkový stav veci plynúci z vykonaného dokazovania nie je neudržateľný.

31. Je potrebné zdôrazniť aj to, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti sformuloval aj takú vecnú argumentáciu, ktorú neuviedol v podanom dovolaní. Ide konkrétne o argument spôsobu výkladu mandátnej zmluvy, keď podľa jeho názoru súd prvej inštancie a ani odvolací súd neprihliadli aj na prax zavedenú medzi stranami týkajúcu sa posudzovania splnenia podmienok na vznik nároku na výplatu variabilnej odmeny. Ak sám sťažovateľ tento tvrdený nedostatok v odôvodnení rozhodnutia nezahrnul do podaného dovolania, najvyšší súd sa s touto otázkou objektívne nemohol vysporiadať. Sťažovateľ tým zároveň nevyčerpal riadne dostupný prostriedok nápravy, t. j. podanie dovolania, a preto v tejto časti ústavný súd podanú ústavnú sťažnosť ani nemohol preskúmať.

32. Ako už bolo uvedené, najvyšší súd sa s námietkami sťažovateľa formulovanými v podanom dovolaní, spočívajúcimi v neprihliadnutí na ním konkrétne predložené dôkazy vysporiadal, najmä ak poukázal na tie závery súdov nižších inštancií, podľa ktorých bol pre vec podstatným záver, že podmienky formulované mandátnou zmluvou v súvislosti so vznikom nároku na variabilnú odmenu mal sťažovateľ naplniť kumulatívne, a nie preukazovať, že vynakladal úsilie na ich napĺňanie. Z toho možno vyvodiť, že súdy nižších stupňov nevzali do úvahy dôkazy prekladané sťažovateľom preto, lebo nimi preukazoval predbežné splňanie cieľov podľa mandátnej zmluvy, čo pre vec nebolo kľúčové. K spornosti záveru, či došlo alebo nedošlo k splneniu cieľov podľa mandátnej zmluvy, súdy nižších inštancií odôvodnili, z akých dôkazov vyvodili záver o ich nesplnení.

33. V konaní o individuálnej ústavnej sťažnosti nie je úlohou ústavného súdu posudzovať silu argumentov, ale spôsob, akým ich súdy posúdili. Tento spôsob musí napĺňať účel ochrany základného práva na súdnu ochranu, čo znamená že musí byť preskúmateľný, a nie svojvoľný a arbitrárny. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu

vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 194/2019 z 31. marca 2020, ako aj I. ÚS 350/08).

34. V nadväznosti na dôvody formulované ústavným súdom v bodoch 30 až 33 odôvodnenia tohto rozhodnutia dospel ústavný súd k záverom, že ústavnej sťažnosti nemožno vyhovieť. Aj napriek skutočnosti, že v čase prijatia ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie neboli ústavným súdom zistené dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, po následných vyjadreniach účastníkov konania a po preskúmaní spisového materiálu k základnému konaniu vedenému pred všeobecnými súdmi je možné konštatovať, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v ich materiálnom zmysle.

35. Vzhľadom na to, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovené nebolo, bolo bez právneho významu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu